

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 kwietnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.) oraz § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 X 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. nr 237 poz. 1412 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku H. W. z dnia 19 II 2020 roku odmówił prawa do przeliczenia renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie złożył nowych dowodów i nie ujawnił okoliczności mających wpływ na wysokość świadczenia (decyzja – k. 83 plik I akt ZUS).

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 24 kwietnia 2020 roku złożył wnioskodawca wskazując, że nie jest jego winą, iż dokumenty dotyczące wysokości jego zarobków są przechowywane w piwnicy i nie ma do nich dostępu (odwołanie – k. 3).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji nadto wskazując, iż wnioskodawca wniósł o przyjęcie do wyliczenia wysokości renty zarobków uzyskiwanych w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. w okresie od 26 VIII 1975 roku do 31 VII 1990 roku, w tym wyliczonego w oparciu o wynagrodzenie świadka E. B. (1). Wnioskodawca miał przyznaną rentę na mocy decyzji z dnia 3 I 2019 roku, od 1 X 2018 roku. Do wyliczenia jej wysokości przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 kolejnych lat kalendarzowych przypadających w okresie ostatnich 20 lat poprzedzających złożenie wniosku tj. z lat 2008 -2017, wynoszący 2,61%, przy czym lata 2008-2010, 2013-2014 i 2017 przyjęto jako zerowe bowiem wnioskodawca nie podlegał w tym czasie ubezpieczeniom społecznym. Składając wniosek rozpoznany w ostatniej decyzji złożył angaże z określoną stawką godzinową. Przedłożona dokumentacja nie mogła być podstawą dokonania przeliczenia. Natomiast po wniesieniu odwołania, w wyniku ponownej analizy sprawy stwierdzono, iż można dokonać przeliczenia renty z uwzględnieniem 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia przyjmując za okresy, w których był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy – najniższe wynagrodzenie. Dlatego decyzją z dnia 11 maja 2020 roku dokonano przeliczenia ustalając wskaźnik w wysokości 20,13%. Tak obliczone świadczenie podlegało podwyższeniu do najniższej renty z tytułu niezdolności do pracy (odpowiedź na odwołanie – k. 5-6).

Na rozprawie w dniu 12 stycznia 2021 roku odwołujący wniósł o obliczenie wysokości renty przy uwzględnieniu zarobków uzyskiwanych w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. w okresie od 24 VIII 1974 roku do 1994 roku (oświadczenie e-protokół z 12 I 2021 roku 00:01:17).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

H. W. urodził się (...) (okoliczność bezsporna).

Decyzją z dnia 30 X 2018 roku, po rozpoznaniu wniosku z 15 X 2018 roku, wnioskodawcy przyznano prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Do jej obliczenia przyjęto okresy składkowe w liczbie 16 lat, 4 miesiące i 15 dni, okresy nieskładkowe – 6 miesięcy i okresy uzupełniające (rola) 4 lata, 4 miesiące i 16 dni. Ustalony wskaźnik wyniósł 2,61%. Doliczono także zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres 4 lata, 4 miesiące i 16 dni lat Wysokość podwyższono do najniższej renty (decyzja k.24 akt ZUS plik I).

Wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach: 1 IV 1986 roku – 31 XII 1988 roku, 1 VIII 1990 roku – 31 XII 1990 roku, 1 I 1991 roku – 28 II 1995 roku, 17 X 1995 roku -21 XII 2001 roku i 3 IV 2014 roku – 31 III 2018 roku (zestawienie okresów ubezpieczenia k.6 akt ZUS plik I).

Decyzją zaliczkową z dnia 3 stycznia 2019 roku przedłużono prawo do renty do 31 grudnia 2021 roku (decyzja k.42 akt ZUS plik I).

Decyzja ostateczna została wydana w dniu 18 czerwca 2019 roku. Wysokość renty nadal podwyższona była do kwoty najniższej renty (decyzja k.46 akt ZUS plik I).

W dniu 19 lutego 2020 roku wnioskodawca złożył kolejny wniosek o przeliczenie wysokości świadczenia w oparciu o załączone angaże z okresu pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. (wniosek k.56 akt ZUS plik I).

Na mocy decyzji z dnia 11 maja 2020 rok, z urzędu przeliczono wnioskodawcy wysokość przyznanej renty, od 1 X 2018 roku czyli od nabycia uprawnień do renty ustalając wskaźnik w wysokości w wysokości 20,13% na podstawie wynagrodzeń z 20 najkorzystniejszych lat. Podstawę wymiaru składek obliczono z lat 1975-1990, 1995, 2011, 2012 i 2015. Do jej obliczenia przyjęto okresy składkowe w liczbie 16 lat, 4 miesiące i 15 dni, okresy nieskładkowe – 6 miesięcy i okresy uzupełniające (rola) 4 lata, 4 miesiące i 16 dni. Rentę podwyższono do wysokości najniższego świadczenia (decyzja k.87 akt ZUS plik III).

Decyzją z dnia 12 X 2020 roku, z urzędu, przyznano wnioskodawcy prawo do emerytury w kwocie zaliczkowej. Przy obliczeniu wysokości świadczenia przyjęto wynagrodzenia z list płac za okresy od 16 VIII 1975 roku do 23 X 1975 roku i od 19 XII 1976 roku do 31 VII 1990 roku z wyłączeniem okresów urlopów bezpłatnych (decyzja k.16 akt ZUS plik III).

Na mocy decyzji z dnia 13 sierpnia 2021 roku ubezpieczonemu przyznano emeryturę w ostatecznej wysokości, od dnia nabycia uprawnień czyli od 15 lipca 2020 roku. Do jej obliczenia przyjęto kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 306.387,43 zł, kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 4.170,75 zł oraz dalsze trwanie życia w wymiarze 217,60 miesięcy. Wysokość emerytury do wypłaty wyniosła 1.425,23 zł (decyzja k.41 akt ZUS plik III).

W okresie od 26 VIII 1975 roku do 31 VII 1990 roku odwołujący zatrudniony był w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku traktorzysty. W tym czasie od 24 X 1975 roku do 18 grudnia 1976 roku odbywał zasadniczą służbę wojskową (świadcstwo pracy k.107 akt ZUS plik II).

Odwołujący podjął pracy po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej w dniu 3 lutego 1977 roku (wpis w karcie wynagrodzeń k.47).

Wysokość wynagrodzenia określona była stawkami godzinowymi. Nieraz stawka określona była w zależności od rodzaju wykonywanych prac. Wypłacane było także wynagrodzenie za godziny nadliczbowe (zeznania świadków: J. B. e-protokół (...) 2021 roku 00:27:05 i E. B. (2) e-protokół (...) 2021 roku 00:27:05).

W związku z ustaleniem, iż odwołujący nie powrócił do pracy po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej w okresie od 19 do 31 XII 2976 roku, a zatem nie można przyjąć za ten okres wynagrodzenia minimalnego wobec tego, że w tym czasie nie świadczył on pracy, wnioskodawca nie wykazał 20 lat a tylko 19 lat kalendarzowych, z których można ustalić podstawę wymiaru składek. Możliwe jest jedynie ustalenie wskaźnika z 10 kolejnych lat. W związku z tym nie było możliwości hipotetycznego obliczenia wysokości renty przy przyjęciu wynagrodzeń z list płac oraz w oparciu o angaże gdyż wyliczenie takie nie mogłoby znaleźć zastosowania w sprawie (pismo k.207).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlega oddaleniu.

Na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2021 r. poz. 291 t.j.z późn. zm.), w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli:

1) po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość;

- 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu rentowego.

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń w kontekście pkt 1 jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442/.

Zwrot "przedłożenie nowych dowodów" oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie "ujawnienie okoliczności" oznacza powołanie się na fakty dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchybienia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

Z kolei w kontekście pkt 6 powoływanego przepisu przesłanką ponownego ustalenia uprawnień są również okoliczności, które powinny być znane organowi rentowemu przy dołożeniu minimum staranności, które jednak na skutek błędu organu rentowego lub przeoczenia nie zostały uwzględnione przed wydaniem decyzji (J. K., Ponowne, s. 26; wyr. SN z 12.1.2001 r., II UK 182/00, OSNAPiUS 2002, Nr 17, poz. 419; wyr. SN z 28.1.2004 r., II UK 228/03, OSNP 2004, Nr 19, poz. 341; wyr. SN z 23.11.2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005, Nr 11, poz. 161; wyr. SN z 21.9.2010 r., III UK 94/09, L.; post. SN z 5.11.2009 r., II UK 87/09, L.). Chodzi o sytuacje, w których doszło do wydania decyzji organu rentowego nieuwzględniającej bądź błędnie uwzględniającej te okoliczności (istniejące przed wydaniem decyzji), które wpłynęły na wadliwe nabycie prawa do świadczenia lub przyczyniły się do nieuzasadnionej odmowy przyznania świadczeń ubezpieczeniowych w określonej wysokości (K. Antonów, Ustawa, komentarz do art. 114).

Pojęcie błędu organu rentowego, w znaczeniu przepisu art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obejmuje takie sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Może to wynikać z zaniedbania tego organu, ale także może to być każda obiektywna wadliwość decyzji (teoria tzw. obiektywnej błędności decyzji), niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów. Pojęcie to obejmuje również niedopełnienie przez organ rentowy obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych. /III AUa 1471/19 - wyrok SA Wrocław z dnia 04-03-2020/ Za błąd organu uznaje się każdą obiektywną wadliwość niezależnie od tego czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki czy też np. wadliwej legislacji./Wyrok SA w Szczecinie z dnia 2 kwietnia 2020 r III AUa 604/19, LEX nr 3049596/

Mając to na uwadze generalnie wskazać należy, iż celem ponownego ustalenia w trybie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest ponowne rozstrzygnięcie o uprawnieniach, które powstały ex lege przed wydaniem weryfikowanej decyzji emerytalno-rentowej. Uzasadnieniem dla ponownienia postępowania zakończoną prawomocną decyzją organu rentowego, wyznaczającym jego cel, jest niezgodność zawartego w niej rozstrzygnięcia z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego, powstałą np. na skutek popełnionych przez organ rentowy uchybień normom prawa materialnego, czy procesowego. W kolejnym postępowaniu organ rentowy dąży więc do ustalenia, czy popełnione uchybienia lub przedłożone dowody albo ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń. Bezpośrednim celem ponownego postępowania jest rozstrzygnięcie o uprawnieniach zainteresowanego według stanu faktycznego z chwili wydania weryfikowanej decyzji rentowej. Ponowne ustalenie prawa w trybie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi zatem nadzwyczajną kontynuację poprzedniego postępowania przed organem rentowym, zmierzając do podważenia jego decyzji wówczas, gdy uprawomocniła się ona wskutek upływu terminu odwołania. /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 sierpnia 2019 r. III AUa 1092/18/

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że skoro przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte w oparciu o wniosek z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to obowiązkiem organu rentowego a następnie Sądu orzekającego, była w pierwszej kolejności ocena, czy wystąpiły określone w tym przepisie przesłanki umożliwiające merytoryczne rozpoznanie wniosku.

Należało zatem ustalić i ocenić, czy względnie popełnione uchybienia lub przedłożone dowody albo ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń i poprzednio wydanej decyzji. Ocena, że przesłanki te nie były spełnione (wnioskodawca nie przedłożył nowych dowodów ani nie ujawnił okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, które miały wpływ na prawo do świadczeń, nie miały miejsca uchybienia organu rzutujące naprawo lub wysokość świadczenia) powinna prowadzić do odmowy ponownego ustalenia świadczenia przez organ rentowy oraz oddalenia odwołania przez Sąd, bez potrzeby merytorycznego zbadania wysokości świadczenia przysługującego ubezpieczonej. Bez spełnienia przesłanek formalnych wniosku z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prowadzenie postępowania dotyczącego merytorycznej oceny wysokości świadczenia, jest bezcelowe i bezprzedmiotowe.

Dokonując wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału procesowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że chociaż spełnione zostały formalne przesłanki do zastosowania cytowanego przepisu, to wszystkie nowo ujawnione dowody nie mogą doprowadzić do zmiany zaskarżonej decyzji czyli przeliczenia, a ściślej podwyższenia wysokości renty. Przedłożone dokumenty w postaci list płac i angaży ze stawką godzinową dałyby asumpt do obliczenia wynagrodzeń uzyskiwanych przed odwołującego w (...) w Ł.. Niestety spowodowały także ustalenie, iż odwołujący, wbrew poprzednim danym z dokumentów, nie powrócił do pracy od razu po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej czyli w grudniu 1976 roku (19-31 XII). Z karty wynagrodzeń za rok 1977 wynika, iż podjął pracę po wojsku dopiero od 3 lutego 1977 roku. Oznacza to, że za rok 1976 wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym a zatem nie wykazał, jak wcześniej przyjęto 20 lat ubezpieczeń społecznych. Wykazał jedynie 19 lat.

Wysokość renty wnioskodawcy mogła być ustalona w oparciu o przepis art. 15 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.) zgodnie z którym podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustaloną w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Natomiast na mocy ust. 6. na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia

emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Ponieważ, na skutek ustaleń poczynionych w toku procesu okazało się, iż wnioskodawca nie ma 20 lat, w których można ustalić podstawę wymiaru składki, bez roku 1976 roku pozostało jedynie 19 lat, w związku z powyższym jedynym możliwym sposobem ustalenia wysokości świadczenia rentowego jest przyjęcie podstawy obliczonej z 10 kolejnych lat kalendarzowych przypadających przed dniem złożenia wniosku.

Odwołujący skuteczny wniosek o rentę złożył w dniu 15 X 2018 roku zatem 10 kolejnych lat, z których może zostać obliczona renta **obejmuje lata 1998 – 2007.**

Wnioskodawca wnosił o uwzględnienie wynagrodzeń z okresu pracy w (...) w Ł. z lat 1975 -1990. Niestety jak wynika z cytowanych wyżej przepisów wynagrodzenia z tych lat nie mogą być wzięte pod uwagę przy obliczeniu wysokości renty.

Mając powyższe na uwadze odwołanie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., podlegało oddaleniu.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy.

25 X 2021 roku.